

CƠ HỘI ĐÀO TẠO KHỞI NGHIỆP THIẾT KẾ KIẾN TRÚC QUY HOẠCH

Lê Xuân Trường*
Email: lxtruong4@hou.edu.vn

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 05/07/2023

Ngày phản biện đánh giá: 16/01/2024

Ngày bài báo được duyệt đăng: 29/01/2024

DOI:

Tóm tắt: Trong việc hội nhập sâu và rộng, Việt Nam sẽ thúc đẩy 02 chiến lược đột phá là phát triển Hệ sinh thái khởi nghiệp và Công nghiệp Văn hoá. Thực tế tại các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam, việc đào tạo doanh nhân hay đào tạo khởi nghiệp chưa được quan tâm đúng mức. Chương trình đào tạo để trở thành doanh nhân về mục tiêu và nội dung có nhiều khác biệt với việc đào tạo lao động làm công ăn lương, nhất là trong cách mạng công nghiệp 4.0. Các trường đại học hiện chủ yếu quan tâm đến giáo dục đào tạo người làm công ăn lương bậc cao (ra trường có nhiều cơ hội việc làm- làm thuê), ít chú ý tới đào tạo các kỹ năng, kiến thức cho chủ doanh nghiệp (làm chủ) trong chương trình chính quy. Chủ trương, Mục tiêu và chương trình đào tạo của trường đại học Mở Hà Nội - HOU gắn liền với quá trình Khởi nghiệp Quốc gia và Khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch. Đặc thù nghề nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch đã tạo điều kiện cho sinh viên tham gia chuỗi cung ứng sản phẩm sáng tạo từ rất sớm. Nhưng để hành nghề thiết kế trong thực tiễn thì bên cạnh kiến thức đại học cần phải có thêm kinh nghiệm, thêm thời gian,...và các kỹ năng để khởi nghiệp, sáng lập, điều hành doanh nghiệp. Do đó, cần phải thay đổi nhận thức và tư duy, xác định tầm quan trọng của học phần Khởi nghiệp trong đổi mới chương trình đào tạo và tạo cơ hội cho đào tạo khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch. Nhờ vậy, thành tựu của cựu sinh viên, học viên, giảng viên đã, đang góp phần nâng cao hình ảnh thương hiệu của trường Đại học và hiện nay nhiều trường có ngành thiết kế kiến trúc đã đưa học phần Khởi nghiệp vào chương trình chính quy.

Từ khóa: đào tạo khởi nghiệp, thiết kế, kiến trúc, quy hoạch, công nghiệp văn hoá.

I. Đặt vấn đề

Quốc gia Khởi nghiệp là thuật ngữ được Dan Senior và Saul Singer viết (năm 2009) trong cuốn sách nói về sự trưởng thành kỳ diệu của Israel từ lúc hình thành tới một quốc gia phát triển có nền kinh tế, công nghệ hàng đầu thế giới.

Trong quá trình hội nhập thế giới tiến bộ, đồng thời nhận được nhiều sự chú ý, nhiều sự đầu tư từ các tổ chức xã hội, văn hoá, chính trị và doanh nghiệp trên toàn cầu, Việt Nam đã xác

* Trường Đại học Mở Hà Nội

định từ năm 2016 sẽ thúc đẩy sự phát triển với 02 chiến lược quan trọng. Một là chiến lược phát triển Công nghiệp Văn hoá. Hai là phát triển Hệ sinh thái khởi nghiệp với trọng tâm khởi nghiệp đổi mới sáng tạo và khẳng định Việt Nam rất mong muốn sớm trở thành một Quốc gia Khởi nghiệp.

Thực tế tại các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam, việc đào tạo doanh nhân hay đào tạo khởi nghiệp chưa được quan tâm đúng mức. Chương trình đào tạo để trở thành doanh nhân về mục tiêu và nội dung có nhiều khác biệt với việc đào tạo lao động làm công ăn lương, nhất là trong cách mạng công nghiệp 4.0. Các trường đại học hiện chủ yếu quan tâm đến giáo dục đào tạo người làm công ăn lương bậc cao (ra trường có nhiều cơ hội việc làm- làm thuê), ít chú ý tới đào tạo các kỹ năng, kiến thức cho chủ doanh nghiệp (làm chủ) trong chương trình chính quy.

Đặc thù nghề nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch đã tạo điều kiện cho sinh viên tham gia chuỗi cung ứng sản phẩm sáng tạo từ rất sớm. Nhưng để hành nghề thiết kế trong thực tiễn thì bên cạnh kiến thức trong chương trình đào tạo đại học, cần phải có thêm kinh nghiệm, thêm thời gian trải nghiệm,...và cần có các kỹ năng để khởi nghiệp, sáng lập, điều hành doanh nghiệp.

Khởi nghiệp là sự nghiệp sáng tạo ra sản phẩm mới, công nghệ mới, tổ chức mới, để giúp cho mỗi cá nhân, tổ chức, cộng đồng và mỗi quốc gia hình thành được một vị thế mới tiến bộ hơn. Khởi nghiệp là việc thiết lập một mô hình thành công không chỉ về kinh doanh, tài chính mà còn là hướng tới việc tạo lập các giá trị mới về văn hóa, kinh tế, phục vụ cộng đồng, giải quyết các vấn đề liên quan đến con người, phát triển bền vững.

Do đó, cần phải thay đổi nhận thức và tư duy, xác định tầm quan trọng của học phần Khởi nghiệp trong đổi mới chương trình đào tạo và tạo cơ hội cho Khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch. Đây sẽ góp phần giúp cho sinh viên, học viên có thêm sự tự tin, có nhiều khả năng hơn, có đóng góp cho sự phát triển chung của xã hội và nâng cao chất lượng sống của bản thân.

II. Cơ sở lý thuyết

Khi mới du nhập Việt Nam thì Khởi nghiệp (Start-up) là khái niệm dành cho 3 đối tượng chính muốn lập doanh nghiệp mới là: *Sinh viên đang học hoặc vừa mới ra trường; Người làm thuê muốn có sự nghiệp riêng, làm chủ công ty mới; Doanh nhân muốn tái khởi nghiệp.*

Mô hình này bao gồm: Công ty khởi nghiệp (Start-up); Tổ chức và người thúc đẩy (Accelerator) bao gồm các cá nhân, tổ chức giúp thành lập và đưa Công ty Star-up vào hoạt động, thông qua 02 loại nhà đầu tư: Nhà đầu tư thiên thần (Angel Investor) và các nhà tư vấn dẫn dắt (Mentor).

Đến nay, Việt Nam tiếp tục duy trì xếp hạng trong nhóm 45 quốc gia dẫn đầu toàn cầu về chỉ số Đổi mới sáng tạo (GII) của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO). Việt Nam tiếp tục được WIPO coi là quốc gia đạt tiến bộ về đổi mới sáng tạo một cách có hệ thống và có tiềm năng lớn, nhất là đối với thế hệ trẻ.

Tại Quyết định 1982/QĐ-TTg ngày 18/10/2016 được Chính phủ phê duyệt về Khung trình độ quốc gia, trong đó Chuẩn đầu ra của sinh viên tốt nghiệp đại học, từ bậc trình độ 6 trở lên, ngoài kỹ năng cơ bản để có thể giải quyết các vấn đề phức tạp, phải có kỹ năng dẫn dắt, khởi nghiệp, tạo việc làm cho mình và cho người khác.

Chính phủ cũng đã ban hành Nghị quyết 19-2017/NQ-CP ngày 6/2/2017 về tiếp tục thực hiện nhiệm vụ, 12 giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia....Trong đó, đào tạo Start-up cũng chính là đào tạo, trang bị các kỹ năng, kiến thức

chuyên ngành hoặc có liên quan về môi trường kinh doanh, năng lực cạnh tranh,...đáp ứng yêu cầu của thị trường trong và ngoài nước.

Nghị quyết 41-NQ/TW ngày 10/10/2023 của Bộ Chính trị đã bổ sung cho Nghị quyết 09-NQ/TW về xây dựng và phát triển đội ngũ doanh nhân thời kỳ mới, thêm 01 điểm “*doanh nhân là một trong những lực lượng nòng cốt*” và đến năm 2030 đội ngũ doanh nhân Việt Nam có quy mô, năng lực và trình độ phát triển nền kinh tế độc lập tự chủ, đảm bảo an ninh quốc phòng, đáp ứng mục tiêu công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước.

Theo Luật Kiến trúc, Luật Xây dựng, Luật Quy hoạch, Luật quy hoạch đô thị, Luật đầu tư,... và các nghị định, thông tư có liên quan tới thiết kế kiến trúc quy hoạch thì ví dụ như để được cấp chứng chỉ hành nghề kiến trúc, cần đáp ứng đầy đủ các điều kiện yêu cầu như sau: i) Có trình độ từ đại học trở lên về lĩnh vực kiến trúc; ii) Có kinh nghiệm tham gia thực hiện dịch vụ kiến trúc tối thiểu là 03 năm tại tổ chức hành nghề kiến trúc hoặc hợp tác với kiến trúc sư hành nghề với tư cách cá nhân; iii) Đạt yêu cầu sát hạch cấp chứng chỉ hành nghề kiến trúc.

Để sau khi ra trường và được hành nghề thiết kế một cách đàng hoàng, hiệu quả thì kiến trúc sư cần liên tục trau dồi, bổ sung thêm các kiến thức mới, kinh nghiệm mới cũng như phải cập nhật các xu hướng phát triển, các cơ sở về cơ chế chính sách pháp luật có liên quan.

Dù tới nay chưa có quy định chính thức về cấu trúc, cơ sở lý thuyết khung về Học phần khởi nghiệp nhưng nếu được đầu tư xây dựng đúng mức thì nó có thể giúp người học có hệ thống, dễ dàng tiếp cận, hành nghề có hiệu quả và tiết kiệm thời gian hơn là tự học, tự trải nghiệm rất nhiều.

III. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết dựa vào phương pháp nghiên cứu phân tích, đánh giá tổng hợp là chính. Đồng thời sử dụng các phương pháp như phỏng vấn chuyên gia, thống kê,..

IV. Kết quả và thảo luận

Từ năm 2023, kiến thức về khởi nghiệp trong ngành kiến trúc quy hoạch tại Trường Đại học Mở Hà Nội đã bước đầu được đề cập trong Học phần Nhập môn Kiến trúc như sự gợi mở, là tiền đề để tiếp tục xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo trong tương lai.

4.1 Một số nguyên nhân thực tế làm cho việc đào tạo doanh nhân hay đào tạo Start-up tại các trường đại học Việt Nam chưa được quan tâm đúng mức là:

- Trong toàn cầu hóa, CMCN 4.0 và nền dân chủ mới- Dân chủ trong sản xuất, thì chương trình chính quy trong trường đại học đào tạo để trở thành doanh nhân (làm chủ) có nhiều khác biệt với đào tạo người làm công ăn lương, sinh viên ra trường có nhiều cơ hội việc làm (làm thuê). Chương trình này đã được duyệt từ trước và khó có đổi mới theo kịp với thực tiễn.

- Các kỹ sư, cử nhân vừa ra trường thiếu nhiều kiến thức thực tiễn, thiếu chí khí khát vọng khởi nghiệp, cho dù có cơ hội và hầu như không có mối liên hệ chuyên môn với cơ sở đào tạo, cơ sở khoa học công nghệ,...

- Các hướng nghiên cứu khoa học trong trường chưa gắn với môi trường thực tiễn kinh doanh. Chưa nhận thức việc đào tạo Start-up chính là cơ hội để gắn kết các tổ chức đào tạo, KHCN với thực tiễn thị trường, với doanh nghiệp và tạo điều kiện cho việc thương mại hóa các sản phẩm KHCN.

- Các doanh nhân mới Start-up thiếu sự liên kết phối hợp với các doanh nghiệp khác, với các tổ chức hỗ trợ,... không theo chuỗi sản xuất hàng hóa dẫn tới doanh nghiệp hoạt động có hiệu quả, không nâng cao khả năng cạnh tranh và không tăng năng suất lao động.

- Thị trường thiết kế, xây dựng toàn cầu rất rộng và có nhu cầu rất lớn về doanh nghiệp như: Hệ thống HTKT; Khu công nghiệp, khu công nghệ, khu kinh tế, trung tâm tài chính; Khu đô thị; Nhà ở xã hội; Công trình phục vụ sản xuất nông nghiệp, kinh tế biển, kinh tế đô thị,...Do đó, cần thiết phải liên tục đào tạo doanh nhân thế hệ mới, kế cận có đủ tri thức để đáp ứng thị trường kiến trúc, xây dựng trong nước, tham gia vào quá trình hội nhập quốc tế.

- Hoạt động khởi nghiệp hiện đã trở thành một phong trào rộng khắp, thông qua các chương trình như: Hội thảo, diễn đàn, tổ chức hội chợ triển lãm, cuộc thi, mạng xã hội, truyền hình... và Hoạt động đào tạo thông qua các khóa học ngắn hạn ở tại cơ sở đào tạo nghề, trường đại học, trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp, vườn ươm doanh nghiệp, tái khởi nghiệp cho doanh nhân...

Tổng kết Chương trình Phát triển Dự án Khởi nghiệp quốc gia 2022 cho thấy ngoài các dự án công nghệ, kinh tế số thì đã xuất hiện mô hình, điểm mới là tập trung hướng đến phát triển bền vững, phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn góp phần giải quyết các thách thức về môi trường và biến đổi khí hậu.

4.2 Chủ trương, Mục tiêu và chương trình đào tạo của HOU gắn liền với quá trình Khởi nghiệp Quốc gia và Khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch.

4.2.1 Mục tiêu và chương trình đào tạo của HOU

Bám sát chủ trương, chiến lược phát triển của Đảng và Nhà nước, Trường Đại học Mở Hà Nội hiện đang nỗ lực hết sức tạo lập môi trường đào tạo tiệm cận chuẩn quốc tế và của Việt Nam với triết lý 05 chữ Mở đặc sắc.

Việc đào tạo học viên tốt nghiệp chương trình đào tạo chuyên sâu đặc thù ngành kiến trúc theo chuẩn Bậc 7 Khung trình độ quốc gia Việt Nam, trong thời gian 5 năm với ít nhất là 156 tín chỉ chuyên ngành, với các mục tiêu chi tiết như sau:

- Mục tiêu 1: Thực hiện quyền và nghĩa vụ của kiến trúc sư đối với việc xây dựng đất nước. Có phẩm chất đạo đức nghề nghiệp, trách nhiệm với bản thân và công việc. Có ý thức hội nhập quốc tế và phát triển bền vững.

- Mục tiêu 2: Có kiến thức và kỹ năng chuyên môn vững vàng đảm nhận các vị trí công việc thuộc lĩnh vực kiến trúc- quy hoạch.

- Mục tiêu 3: Có năng lực hợp tác làm việc và định hướng chuyên môn trong các nhóm thiết kế kiến trúc-quy hoạch, tư vấn thiết kế và nghiên cứu chuyên sâu.

4.2.2 Các Chuẩn đầu ra của ngành thiết kế Kiến trúc quy hoạch tại HOU là:

- CDR 1: Thực hiện đạo đức hành nghề, tuân thủ pháp luật, bảo vệ di sản, bảo vệ môi trường và trách nhiệm cộng đồng trong thiết kế kiến trúc - quy hoạch

- CDR 2: Sử dụng hệ thống kiến thức cơ bản, cơ sở ngành và chuyên ngành trong sáng tác thiết kế kiến trúc quy hoạch, đặc biệt chú trọng đến tính đương đại của kiến thức .

- CDR3: Thiết kế phương án kiến trúc - quy hoạch theo yêu cầu bằng cách sử dụng các kỹ năng thiết kế cơ bản.

- CDR4: Xây dựng kế hoạch quản lý dự án thuộc chuyên môn kiến trúc- quy hoạch.

- CDR5: Tổ chức làm việc nhóm đa ngành để giải quyết vấn đề chuyên môn.

Nhìn chung, Việt Nam vẫn còn là nước đang phát triển, còn nghèo, còn lạc hậu nên xu thế thiết kế kiến trúc cần đáp ứng tối ưu nhất các nhu cầu tối thiểu (*ở các nhu cầu bậc thấp của tháp Maslow*) cho con người. Các công trình kiến trúc quy hoạch cần tiết kiệm, công năng chuyển đổi linh hoạt, sử dụng hiệu quả tài nguyên thiên nhiên, nương tựa vào tự nhiên và phát triển bền vững. Việc ứng dụng công nghệ cao, chuyển đổi số xây dựng các dự án xanh, thông minh, bảo tồn và tái tạo di sản kiến trúc cổ, sử dụng năng lượng tái tạo, vật liệu thân thiện môi trường và phát triển đô thị, hạ tầng hiện đại là những xu hướng sáng tạo quan trọng đang định hình diện mạo của kiến trúc Việt Nam trong tương lai.

Như kiến trúc sư Lars Lerup viết trên tạp chí Architect “*Kiến trúc là hy vọng và sự thay đổi – nó làm cho cuộc sống trở nên thú vị hơn*”, hay theo nhà văn, kiến trúc sư, sử gia, giáo sư Bernard Rudofsky (Mỹ): “*Kiến trúc không chỉ là vấn đề của công nghệ và thẩm mỹ mà còn là nền tảng cho lối sống thông minh*”.

Bởi vậy, khởi nghiệp tư vấn thiết kế kiến trúc quy hoạch là một lĩnh vực hấp dẫn và đầy tiềm năng. Nó liên quan đến việc cung cấp các dịch vụ tư vấn chuyên nghiệp về kiến trúc và quy hoạch cho các dự án xây dựng công trình và quản lý, phát triển đô thị,... và rất cần cho sinh viên tiếp cận sớm trong quá trình đào tạo và rèn luyện.

Mục tiêu chính của start-up thiết kế là tạo ra các sản phẩm thiết kế sáng tạo, độc đáo, thú vị, xây dựng thương hiệu, danh tiếng tích cực, góp phần làm nổi bật doanh nghiệp và thu hút khách hàng. Đồng thời làm tăng doanh số bán hàng, doanh thu thông qua việc cung cấp các dịch vụ thiết

TỐT NGHIỆP		CHUẨN ĐẦU RA CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO KIẾN TRÚC										
HỌC KỲ 10		Thực tập nghề nghiệp-2TC 7E1540.22					Đồ án tốt nghiệp-10TC 7E1544.22					
HỌC KỲ 9												
HỌC KỲ 8		LS Đảng CSVN-2TC 7A0005.22	Chuyên đề kiến trúc-2TC 7E1538.22		Đồ án chuyên ngành-4TC 7E1539.22		Trang thiết bị công trình-3TC 7E1510.22					
HỌC KỲ 7				Kiến trúc cảnh quan-3TC 7E1537.22	ĐA 6 CT kết cấu nhịp lớn-3TC 7E1532.22	Kiến trúc Nội thất-3TC 7E1536.22	Xã hội học đô thị-2TC 7E1524.22	Tự chọn 2- 2TC 7E1511.22 7E1512.22 7E1513.22				
HỌC KỲ 6		TT Hồ Chí Minh-2TC 7A0004.22	NCKH-2TC 7E1543.22		ĐA 5 CT văn hóa-3TC 7E1531.22	Kiến trúc nhà công nghiệp-3TC 7E1533.22	Lý thuyết sáng tác-2TC 7E1523.22	Khí hậu và chiếu sáng-3TC 7E1521.22				
HỌC KỲ 5		CNXHKH-2TC 7A0003.22			ĐA 7 quy hoạch-3TC 7E1535.22	ĐA4 nhà cao-3TC 7E1530.22	Âm học kiến trúc-2TC 7E1520.22	Vẽ ghi-3TC 7E1519.22	Kết cấu công trình-4TC 7E1508.22			
HỌC KỲ 4		KTCT Mác-Lênin-2TC 7A0002.22	Lịch sử kiến trúc-3TC 7E1504.22	Quy hoạch đô thị-3TC 7E1534.22	ĐA3 CT giáo dục-4TC 7E1529.22	NCKTTT-2TC 7E1541.22	Vật liệu xây dựng-2TC 7E1509.22		Kết cấu nền móng-2TC 7E1507.22			
HỌC KỲ 3		Tiếng Anh CB 3-3TC 7A0010.22	TH Mác-Lênin-3TC 7A0001.22	Tự chọn 1- 2TC 7E1502.22 7E1503.22		ĐA2 nhà ở-4TC 7E1528.22	NLTK nhà công cộng-3TC 7E1526.22	Tin học chuyên ngành-2TC 7E1515.22	Cấu tạo kiến trúc-4TC 7E1522.22	Cơ học công trình-3TC 7E1506.22		
HỌC KỲ 2		Pháp luật đại cương 7A0006.22	Tiếng Anh CB2-3TC 7A0009.22	Hình họa 2-3TC 7B6002.22	Workshop-2TC 7E1542.22	ĐA 1: Cơ sở-4TC 7E1527.22	NLTK nhà ở-3TC 7E1525.22	HHHH2 & vẽ kỹ thuật-3TC 7E1517.22	Giải tích 1-3TC 7D0101.22			
HỌC KỲ 1		Tin học đại cương-3TC 7A0007.22	Tiếng Anh CB 1-3TC 7A0008.22	Cơ sở tạo hình-4TC 7E1501.22	Hình họa 1-3TC 7B6001.22	Cơ sở kiến trúc-4TC 7E1518.22	Nhập môn kiến trúc-2TC 7E1514.22	HHHH1-2TC 7E1516.22	Cơ lý thuyết-2TC 7E1505.22			
Điều kiện tiên quyết												
K1.GD ĐC		K5.CSN -NGHỆ THUẬT		K5. CSN-LỊCH SỬ		K7.TN,TT,KT		K6.CN - K8.TN		K5.CSN - KIẾN TRÚC		
										K2. KHCB		
										K5.CSN - KỸ THUẬT		

kế chất lượng và đáp ứng nhu cầu của khách hàng. Khi đủ điều kiện sẽ mở rộng phạm vi hoạt động và chinh phục các thị trường mới để phát triển cơ hội kinh doanh.

Ảnh: Chương trình đào tạo Kiến trúc sư của Trường đại học Mở Hà Nội

4.2.3 Khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch hiện có nhiều cơ hội và là động lực thúc đẩy quá trình phát triển Công nghiệp văn hóa Quốc gia.

Trong 12 ngành công nghiệp văn hoá tại Việt Nam thì hiện nay HOU đã, đang đào tạo 03 ngành chính là Kiến trúc, Mỹ thuật ứng dụng và Thời trang cùng các ngành gần là Đồ họa và thiết kế nội thất. Kế thừa truyền thống 30 năm đào tạo, HOU sẽ tiếp tục hoàn thiện, cải tiến và đổi mới chương trình đào tạo hơn nữa nhằm đáp ứng, thúc đẩy quá trình phát triển Công nghiệp văn hoá quốc gia. Giáo sư kiến trúc Diébédo Francis Kéré nêu trên tờ Washington Post như sau: “Kiến trúc không chỉ là xây dựng. Đó là một phương tiện cải thiện chất lượng cuộc sống của mọi người”. Vì vậy, Khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch có nhiều cơ hội trong việc:

- *Xây dựng cơ sở hạ tầng văn hóa:* Kiến trúc quy hoạch có thể định hình việc xây dựng, liên kết, phát triển các cơ sở hạ tầng văn hóa như các trung tâm văn hóa, thư viện, bảo tàng, trung tâm nghệ thuật, âm nhạc và sân khấu. Những công trình này tạo điều kiện thuận lợi cho việc truyền bá, bảo tồn nền văn hóa độc đáo của mỗi quốc gia và khu vực.

- *Phát triển Khu du lịch và làng nghề truyền thống:* Kiến trúc quy hoạch có thể giúp phát triển các khu du lịch văn hóa và làng nghề truyền thống. Những công trình kiến trúc độc đáo và đẹp mắt có thể thu hút du khách và giúp thúc đẩy nền kinh tế du lịch văn hóa trong khu vực.

- *Phát triển không gian sáng tạo và nguồn nhân lực*: Các khu vực này có thể cung cấp không gian đào tạo, làm việc, sáng tạo cho các nghệ sĩ, kiến trúc sư, nhà văn,...từ đó thúc đẩy sự phát triển của nghệ thuật và văn hóa địa phương.

- *Quy hoạch, thiết kế, phát triển di sản văn hóa thế giới mới*: Các công trình kiến trúc lịch sử, văn hóa độc đáo có thể được quy hoạch, bảo tồn, giới thiệu đến thế giới, từ đó góp phần vào việc bảo tồn, quảng bá giá trị văn hóa của mỗi quốc gia và thiết kế, phát triển các khu vực văn hóa kỳ quan thế giới.

- *Xây dựng cộng đồng văn hóa*: Kiến trúc quy hoạch có thể giúp xây dựng cộng đồng văn hóa và đa dạng trong các khu vực đô thị, nông thôn. Các khu vực văn hóa đa dạng có thể tạo ra môi trường sống và làm việc tích cực, giúp người dân gắn kết, hòa nhập.

- *Nâng cao thu nhập và chất lượng sống*, làm việc của người thiết kế, người dân và cộng đồng xã hội. Đảm bảo sự phát triển toàn diện, đồng bộ cả về vật chất với tinh thần và đảm bảo tiến bộ xã hội, con người văn minh, tự do, hạnh phúc.

4.3 Phân loại khởi nghiệp trong lĩnh vực thiết kế

Các khởi nghiệp nội sinh: Thiết kế quy hoạch, thiết kế thi công công trình, thiết kế kiến trúc cảnh quan, thiết kế nội thất, thiết kế đồ họa website, thiết kế thời trang, thiết kế công nghiệp, thiết kế quảng cáo và các môn thiết kế sáng tạo khác.

Các khởi nghiệp ngoại biên: tư vấn quản lý dự án đầu tư xây dựng; thẩm định thiết kế; quản lý đô thị và quản lý xây dựng; tư vấn đầu tư xây dựng, kinh doanh bất động sản; nghiên cứu khoa học chuyên ngành,...

4.4 Tính đặc thù của nghề thiết kế kiến trúc quy hoạch (từ điều kiện hành nghề tới khởi nghiệp)

Kiến trúc là một ngành công nghiệp văn hoá, hội nhập toàn cầu sớm, có tính đa dạng, phức tạp. Ngay từ khi theo học ngành thiết kế kiến trúc quy hoạch trong trường đại học đã yêu cầu sinh viên, học viên phải có kỹ năng vẽ, sáng tạo, vừa am hiểu nghệ thuật vừa am hiểu kỹ thuật. Bởi vậy để có thể trở thành một kiến trúc sư thì ít nhất phải qua 5 năm với 156 tín chỉ chuyên ngành thiết kế kiến trúc quy hoạch. Đây là một quá trình gian khó và đầy thách thức mà không phải sinh viên nào cũng có thể vượt qua.

Sau khi ra trường thì kiến trúc sư tại Việt Nam sẽ tham gia vào quá trình thiết kế, xây dựng, quản lý dự án đầu tư xây dựng thực tế và chỉ có thể được gọi là người tư vấn thiết kế chuyên nghiệp khi đạt được chứng chỉ hành nghề sau ít nhất là 3 năm tích lũy kinh nghiệm và phải vượt qua kỳ thi sát hạch mà các luật, các quy định nhà nước sở tại yêu cầu. Mỗi một chuyên ngành sẽ có chứng chỉ hành nghề riêng biệt, ví dụ như thiết kế kiến trúc, thiết kế quy hoạch đô thị, thiết kế cảnh quan, thiết kế nội thất, thiết kế hạ tầng, điện, nước,...

Ngoài các điều kiện cơ bản trên, thì việc khởi nghiệp trong thiết kế kiến trúc quy hoạch còn phải liên quan tới rất nhiều ngành nghề khác như công nghệ thi công xây dựng, quản lý đô thị, nông thôn; bảo vệ môi trường sinh thái; đầu tư kinh doanh bất động sản; doanh nghiệp, thuế,... và các cơ chế chính sách pháp luật khác, ví dụ như quyền sở hữu trí tuệ, quy định về bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá, AI,...

Có thể nói khởi nghiệp trong thiết kế kiến trúc quy hoạch là khởi nghiệp tổng hợp của nhiều chuyên ngành vừa chuyên sâu, vừa đặc thù. Kiến trúc sư có thể đóng nhiều vai trò, làm nhiều công việc khác nhau như: là chủ đầu tư, là nhà quản lý, là nhà tư vấn thiết kế, giám sát, nhà thầu thi

công xây lắp, ...bởi vậy rất cần bổ sung, cập nhật kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm một cách liên tục thông qua chương trình đào tạo Khởi nghiệp trong thiết kế kiến trúc quy hoạch.

4.5 Một số chuẩn bị cho khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch:

Đào tạo và kỹ năng chuyên môn: Trước khi khởi nghiệp, bạn cần có kiến thức, kỹ năng chuyên môn về kiến trúc và quy hoạch. Điều này có thể đạt được thông qua việc học đại học chuyên ngành kiến trúc hoặc quy hoạch, hoặc tham gia các khóa đào tạo và bồi dưỡng chuyên nghiệp. Kỹ năng vững vàng sẽ giúp giảm rủi ro khi Start-up trong ngành thiết kế kiến trúc quy hoạch.

Cập nhật kiến thức pháp lý: Tuy trong trường đại học các học viên, sinh viên đã được giới thiệu, trang bị một số kiến thức về pháp lý Thiết kế kiến trúc quy hoạch. Nhưng do tính thời sự, đặc thù của ngành xây dựng, ngành thiết kế kiến trúc quy hoạch có liên đới, liên quan tới rất nhiều lĩnh vực khác nhau như Môi trường, Đầu tư, Kinh doanh Bất động sản, Công nghệ,...nên cần phải cập nhật liên tục về cơ sở pháp lý thì mới có thể Start-up trong thiết kế được. Trước tiên là phải đảm bảo các điều kiện về hành nghề thiết kế kiến trúc, hành nghề thi công xây dựng, hành nghề tư vấn giám sát, hành nghề thiết kế nội thất, điện nước,...và các ngành nghề khác có liên quan mà pháp luật hiện hành đã quy định.

Nghiên cứu thị trường: Trước khi bắt đầu kinh doanh, hãy nghiên cứu thị trường để hiểu rõ nhu cầu và yêu cầu của khách hàng. Tìm hiểu về các dự án xây dựng và quy hoạch đang diễn ra trong khu vực và xác định các khách hàng tiềm năng. Kiến trúc sư Juan Ramon Adsuarra trên trang NPR.org viết “*Kiến trúc không chỉ dành cho những công trình lớn của ngôi sao như viện bảo tàng. Nó cũng dành cho những khu ổ chuột xung quanh ta*”.

Xây dựng danh tiếng và mạng lưới: Xây dựng danh tiếng và mạng lưới trong ngành kiến trúc và quy hoạch là rất quan trọng để thu hút khách hàng và cộng tác viên. Tham gia vào các hoạt động nghệ thuật, thiết kế và xây dựng, tham gia các hội thảo, triển lãm, và tận dụng các cơ hội giao lưu để tạo dựng mạng lưới chuyên nghiệp.

Xây dựng danh mục đầu tư: Tạo một danh mục marketing, quảng cáo đẹp và chuyên nghiệp để giới thiệu những công trình kiến trúc và quy hoạch đã hoàn thành trước đây. Đây là công cụ quan trọng để chứng minh khả năng và kinh nghiệm của bạn cho các khách hàng tiềm năng. Tổng giám đốc điều hành Patrizio Bertelli của Prada viết trên tờ The New York Times là: “*Kiến trúc cũng giống như quảng cáo để truyền thông thương hiệu*”.

Xác định mô hình kinh doanh: Xác định mô hình kinh doanh và các dịch vụ cụ thể mà bạn sẽ cung cấp. Bạn có thể chọn tư vấn thiết kế kiến trúc cho các dự án nhỏ hoặc lớn, tư vấn quy hoạch đô thị hoặc quy hoạch khu vực, và các dịch vụ liên quan khác như tư vấn về xây dựng bền vững, cải tạo không gian sống...Như kiến trúc sư, doanh nhân Albert Kahn thì “*Kiến trúc là 90% kinh doanh và 10% nghệ thuật*”.

Xây dựng công ty, quản lý kinh doanh và quản trị rủi ro: Nếu bạn định thành lập công ty tư vấn, hãy xây dựng kế hoạch kinh doanh và quản lý công ty một cách chuyên nghiệp. Cân nhắc về cơ cấu tổ chức, chiến lược kinh doanh, quản lý tài chính và tiếp thị.

Phát triển mối quan hệ và giữ chất lượng: Mối quan hệ với khách hàng và cộng tác viên là rất quan trọng để duy trì và phát triển khởi nghiệp. Giữ chất lượng trong công việc, cung cấp dịch vụ tốt sẽ giúp bạn xây dựng lòng tin và uy tín trong ngành. Tuy nhiên, theo kiến trúc sư Bjarke

Ingels trên Co.Design thì “*Kiến trúc không chỉ đáp ứng những yêu cầu nhất định mà còn kích thích mở mang cuộc sống*”.

Tận dụng các chuyên môn, kinh nghiệm của các tổ chức, chuyên gia trong nhiều lĩnh vực như: xã hội học, khoa học kỹ thuật, môi trường, công nghệ, quản lý- quản trị,... để liên tục nâng cao chất lượng tư vấn thiết kế kiến trúc quy hoạch.

Các trích dẫn quan điểm của những kiến trúc sư nổi tiếng thế giới trên đây nhằm gợi mở đổi mới tư duy, tạo lập một cách tiếp cận mới, cơ sở lý thuyết liên ngành cho đào tạo khởi nghiệp, kinh doanh dự án, thị trường thiết kế kiến trúc quy hoạch phù hợp với điều kiện của từng cơ sở đại học.

IV. Kết luận

Tóm lại, hiện nay Khởi nghiệp trong thiết kế kiến trúc quy hoạch là một chương trình đào tạo khó, rộng, liên ngành nhưng có nhiều tiềm năng và rất thiết thực, cấp bách. Học phần Khởi nghiệp thiết kế kiến trúc quy hoạch nếu được đầu tư, xây dựng bài bản, khoa học thì sẽ bổ trợ, hoàn thiện chương trình đào tạo cho sinh viên, học viên, kiến trúc sư,... ngay từ đại học tại HOU và cả sau khi đã ra trường.

Thành tựu của cựu sinh viên, học viên đã góp phần nâng cao thương hiệu của trường Đại học và nhiều trường đại học Việt Nam có ngành kiến trúc đã đưa học phần Khởi nghiệp vào chương trình đào tạo chính quy. Vì vậy, thông qua các cuộc hội thảo, tọa đàm khoa học giao hợp giữa cơ sở đào tạo với doanh nghiệp, doanh nhân và sinh viên các thế hệ đã, đang theo học tại HOU thì hy vọng sẽ làm tăng cường khả năng tiếp cận các giá trị tri thức mới, thiết thực và hỗ trợ cho quá trình xây dựng chương trình đào tạo khởi nghiệp tại HOU cũng như tạo thêm cơ hội cho mọi chủ thể tham gia cùng phát triển nhanh và bền vững.

Kiến nghị Lãnh đạo Trường Đại học Mở Hà Nội HOU quan tâm sâu sát hơn nữa tới việc đào tạo khởi nghiệp cho ngành Thiết kế nói chung, ngành Kiến trúc quy hoạch nói riêng nhằm làm tăng tính hấp dẫn của việc đổi mới chương trình đào tạo, thu hút thêm học viên, sinh viên theo học. Đồng thời tạo điều kiện để cho sinh viên, học viên, giảng viên nâng cao trình độ, có nhiều cơ hội thực hành, trải nghiệm thực tế hơn nữa thông qua các cơ chế chính sách mới, các dự án thiết kế kiến trúc quy hoạch, qua sự liên kết hợp tác với các chuyên gia, cộng đồng, tổ chức nghề nghiệp, doanh nghiệp trong và ngoài nước.

Một số ví dụ tham khảo:

Tiểu luận kết thúc học phần Khởi nghiệp, Lớp 62KD1, Trường Đại học xây dựng Hà Nội

Tên học phần: Chuyên đề Khởi nghiệp trong lĩnh vực xây dựng (2021)

Mã môn học: 311609.

Tổng số tiết: 30

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA
HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ HÓA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ MỚI (Hóa học)

CÔNG TY CỔ PHẦN GIẢI PHÁP CÔNG NGHỆ TRANSOFT

1. THÔNG TIN TỔNG QUAN

2. MÔ HÌNH KINH DOANH

3. SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ

4. KHÁCH HÀNG VÀ THỊ TRƯỜNG

5. KẾ HOẠCH KINH DOANH

6. TÀI CHÍNH VÀ QUẢN LÝ RỦI RO

7. ĐỘI NGŨ QUẢN LÝ VÀ NHÂN SỰ

8. CÁC CHỈ SỐ KINH DOANH

9. CÁC CHỈ SỐ TÀI CHÍNH

10. CÁC CHỈ SỐ QUẢN LÝ RỦI RO

Highland Travel

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA
HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ HÓA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ MỚI (Hóa học)

1. THÔNG TIN TỔNG QUAN

2. MÔ HÌNH KINH DOANH

3. SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ

4. KHÁCH HÀNG VÀ THỊ TRƯỜNG

5. KẾ HOẠCH KINH DOANH

6. TÀI CHÍNH VÀ QUẢN LÝ RỦI RO

7. ĐỘI NGŨ QUẢN LÝ VÀ NHÂN SỰ

8. CÁC CHỈ SỐ KINH DOANH

9. CÁC CHỈ SỐ TÀI CHÍNH

10. CÁC CHỈ SỐ QUẢN LÝ RỦI RO

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA
HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ HÓA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ MỚI (Hóa học)

1. THÔNG TIN TỔNG QUAN

2. MÔ HÌNH KINH DOANH

3. SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ

4. KHÁCH HÀNG VÀ THỊ TRƯỜNG

5. KẾ HOẠCH KINH DOANH

6. TÀI CHÍNH VÀ QUẢN LÝ RỦI RO

7. ĐỘI NGŨ QUẢN LÝ VÀ NHÂN SỰ

8. CÁC CHỈ SỐ KINH DOANH

9. CÁC CHỈ SỐ TÀI CHÍNH

10. CÁC CHỈ SỐ QUẢN LÝ RỦI RO

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA
HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ HÓA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ MỚI (Hóa học)

1. THÔNG TIN TỔNG QUAN

2. MÔ HÌNH KINH DOANH

3. SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ

4. KHÁCH HÀNG VÀ THỊ TRƯỜNG

5. KẾ HOẠCH KINH DOANH

6. TÀI CHÍNH VÀ QUẢN LÝ RỦI RO

7. ĐỘI NGŨ QUẢN LÝ VÀ NHÂN SỰ

8. CÁC CHỈ SỐ KINH DOANH

9. CÁC CHỈ SỐ TÀI CHÍNH

10. CÁC CHỈ SỐ QUẢN LÝ RỦI RO

Tài liệu tham khảo

- [1]. Lê Xuân Trường, Quy hoạch kiến trúc tương tác văn hóa và kinh tế - NXB Xây dựng (2022).
- [2]. Lê Xuân Trường, Nhận thức Kiến trúc Việt Nam mới - NXB Xây dựng (2020).
- [3]. Phan Ngọc, Bản sắc Văn hóa Việt Nam- Nhà xuất bản Văn học (2001).
- [4]. Minh Đường, Quốc gia trong Kỷ nguyên kết nối văn hóa- Viện ThinkTank VH&KT Việt Nam (2022).
- [5]. Lê Xuân Trường, Đại học Mở Hà Nội, Ước vọng về một Đặc khu văn hoá Ba Đình, Hà Nội- Tạp chí Kiến trúc Việt Nam số 245/2023, Viện Kiến trúc quốc gia, Bộ Xây dựng (2023).
- [6]. Lê Xuân Trường, Đại học Mở Hà Nội, Kiến trúc khu trung tâm Ba Đình hướng tới CNVH, là đặc khu VH tạo động lực phát triển thủ đô HN và Việt Nam- Kỷ yếu Hội thảo khoa học Định hướng QH thủ đô HN thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 (2023).
- [7]. Phạm Đình Tuyền, Phát triển năng lực khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cho sinh viên trong lĩnh vực xây dựng tại Việt Nam - NXB Xây dựng (2023).
- [8]. Các trang web của Chính phủ, bộ ngành, trường đại học có liên quan.

OPPORTUNITIES FOR TRAINING IN START-UP PLANNING AND ARCHITECTURAL DESIGN

Le Xuan Truong

Abstract: *In deep and wide integration, Vietnam will promote two breakthrough strategies: developing the Startup Ecosystem and Cultural Industry. In fact, at Vietnamese universities, entrepreneurial training or startup training has not received adequate attention. The training program to become an entrepreneur in terms of goals and content is very different from the*

training of salaried workers, especially in the 4.0 industrial revolution. Universities are currently mainly interested in educating and training high-level salaried workers (graduates have many employment opportunities), paying little attention to training skills and knowledge for business career (owners) in a regular program. The policies, goals and training programs of Hanoi Open University - HOU are associated with the process of National Start-up and Planning Architectural Design Startup. The specific characteristics of the architectural and planning design profession have created conditions for students to participate in the creative product supply chain from early age. But, to architectural design in practice, in addition to university knowledge, Architect need to have more experience, more time,... and have skills to start-up, founder and run a business. Therefore, it is necessary to change awareness and thinking, determine the importance of the Start-up module in innovating training programs and create opportunities for Start-up training in architectural planning design. Thanks to that, the achievements of alumni, students, and lecturers have contributed to enhancing the brand image of the University and currently many universities with architectural design majors have included the Start-up module in their formal programs.

Keywords: *Start-up, training programs, planning, architectural design, Cultural Industry, HOU.*